༄༅། །ཏྲའུ་ཀྲོང་གི་ཏོག་གསར་རྒྱ་ཚད་འགོས་རིམས་ཀྱི་ནད་ཐོག་ཁྱད་ཆོས་དང་འགོག་བཅོས་སྐོར་ལ་དཔྱད་པ།*

རིག་འཛིན་རྒྱ་མཚོ།[1] གཉའ་རྒྱལ་མཚན།[2] རིན་ཆེན་རྒྱལ།[3] རིན་ཆེན་དོན་གྲུབ།[4]

①②སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་བོད་སྨན་ཞིབ་ཁང་། སི་ཁྲོན་དར་རྩེ་མདོ། 620002

③བོད་ལྗོངས་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་བོད་སྨན་ཞིབ་འཇུག་སྡེ། བོད་ལྗོངས་ལྷ་ས། 850000

④མཚོ་སྔོན་སློབ་ཆེན་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་སློབ་གླིང་ནད་ཐོག་སློབ་དཔྱོད་ཁང་། ཟི་ལིང་མཚོ་སྔོན། 810007

ནང་དོན་གནད་བསྡུས། དཔྱད་རྩོམ་འདིར་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁམས་ཏྲའུ་ཀྲོང་དུ་བྱུང་བའི་ཏོག་གསར་རྒྱ་ཚད་ནད་ཀྱི་ནད་ཐོག་ཁྱད་ཆོས་དང་འགོག་བཅོས་དམིགས་སུ་བཟུང་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། ཐབས་ལམ་ནི་ཡིག་ཚང་དང་རིམས་འགོག་ལྟ་ཡུལ་དངོས་སུ་བཅར་བའི་སྒྲུབ་པར་འདི་བརྗོད་བྱས་ཏེ་གནས་ཚུལ་རྒྱུས་སྔོན་དང་དབྱེ་ཞིབ་བྱས་པ་ཡིན། དཔྱད་འབྲས་སུ་ནད་པའི་གྲངས་འབོར་དངོས23དང་། ཕོ་མོའི་བྱུང་ཚད་ཕོ་མོར་བརྒྱ་ཆའི54དང46ཟིན་པ་དང་། ན་ཚོད་ཀྱི་ཆ་ནས་བར་ལམ་དར་མའི་རིགས་ལ་ཤས་ཆེར་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། སྔ་གཉན་གྱི་ནད་གཙོ་བོ་ཁྲག་ཤེད་མཐོ་བ། གཉིས་པ་མངར་གྱུར་ནད། དབུགས་མི་བདེ་བ་བཅས་ཡིན། སྨན་དུ་འགོག་བྱང་དུ་ནག་པོ་དགུ་སྦྱོར་དང་བདུག་སྤོས། ཕྱིང་སྨན་དུ་ན་ཟི་དམར་པོ། སོ་རྒྱན་མ། ནོར་བུ་བདུན་ཐང་དམ་འཕྱལ་ཐང་། གཙོ་བོ་ཞེར་ལྔ། རིན་ཆེན་མང་སྦྱོར་སོགས་ནད་པའི་ན་ཚོད་ཀྱི་བབས་ལ་གཞིགས་ནས་འགོག་བཅོས་བྱས་ཡོད་པ། དེ་ལས་ནད་གསོ་མེད་ནད་པ20ཡིས་འགོག་བཅོས་སྐབས་སུ་བོད་སྨན་དངོས་སུ་བསྟེན་པ་དང་། སྨན་ཁང་ནས་ཕྱིར་ཐོན་པའི་ནད་པ65ལ་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་གིས་དངོས་སུ་ཁམས་གསོ་བྱས་པ་ཡིན། མཇུག་སྡོམ་ནི་ཁེངས་འདིར་ཏྲའུ་ཀྲོང་གི་ཏོག་གསར་རྒྱ་ཚད་འགོས་རིམས་ལ་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་གིས་འགོག་བཅོས་བྱས་པ་བརྒྱུད་ནད་དུག་འགོ་མཐུད་ཀྱི་ལམ་ཁྲུང་སེ་ཞུང་དུ་སོང་ཡོད་པ་མ་ཟད། ནད་པ་དངོས་ཁ་ཤས་དང་སྨན་ཁང་དུ་ཕྱིར་ཐོན་པའི་ནད་ཅན་ལ་ཡང་བོད་སྨན་གྱིས་དངོས་སུ་གསོ་བཅོས་བྱས་ཡོད་པས་ནུས་པ་གལ་ཆེར་ཐོན་ཡོད་པའོ། །

གནད་ཚིག ཏྲའུ་ཀྲོང་། ཏོག་གསར་རྒྱ་ཚད། འགོག་བཅོས

[ཀྲུང་གོའི་དཔེ་དེབ་དབྱེ་རྟགས]R18[ཡིག་ཚགས་མཚོན་བྱེད]A [རྩོམ་ཡིག་གི་ཨང་ཡིག]1674－0572(2020)01－0031－08

དང་པོ། སྔོན་གཞི།

2019ལོའི་ཟླ12པའི་མཇུག་ནས་བཟུང་། ཀྲུང་གོའི་ཧུ་པེ་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཝུའུ་ཧན་གྲོང་ཁྱེར་གཙོ་བྱས་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཞིང་སྐྱོངས་སོ་སོ་རུ་ཏོག་དབྱིབས་ནད་དུག་གསར་པ་ཆེ་གྲངས82827(ཕྱི་ཟླ4པའི་ཚེས25ཉིན་བར་དུ) ཙམ་ལ་གཉན་རིམས་ནད་འདི་ཐོག་ནས་ཐོགས་གང་ཙིའི་ཐད་ལ་ཕོག

* 项目基金来源：青海大学2018年课程建设一类项目《藏医热病学》(编号：KC181010)；西藏自治区科技厅重点研发计划项目"(项目编号：XZ202001zy0001G)。

ཀུན་ཆེན་པ་བཙོ་བཞིན་ཡོད། ས་ཆེར་མི་གྲངས4632ནད་འདིས་སྲོག་གི་གཤེད་མར་གྱུར་ཏེ་ཚེ་འདས་སུ་གྱུར་བ་ཡིན།[1] དེ་ཙམ་མ་ཟད་ཉེ་ཆར་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ180སྟག་གི་མི་གྲངས2551464（ཕྱི་ཟླ4པའི་ཚེས23ཉིན་བར་དུ）ལ་འང་ནད་དུག་འགོས་ནས་ཛ་དྲག་སྙིང་ཏུ་ཆེ་བའི་གནས་ཚུལ་དུ་གྱུར་ཏེ་ཚེ་འདས179695སྟག་ཟིན་ཡོད་ཟེར།[2] དེ་ལྟར་གོ་ལ་སྤྱམ་པོ་ཚ་ཞུར་དུ་བཙོ་མཁན་གྱི་ནད་དུག་འདིའི་མིང་ལ2020ལོའི་ཕྱི་ཟླ2པའི་ཚེས11ཉིན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནད་དུག་རིགས་དབྱེ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིསSARS－CoV－2ཞེས་བཏགས་པ་དང་། ནད་དུག་འདི་ནི་དེ་སྔར་མིའི་རིགས་ལ་འགོས་སོག་བྱུང་མྱོང་མེད་པ་མ་ཟད་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནད་དུག་ཞིབ་འཇུག་གི་གྲངས་མཛོད་རྣམས་སུ་ཐོ་འགོད་ཀྱང་བྱས་མེད་པའི་ནད་དུག་རིགས་གསར་པ་ཞིག་ཡིན་པར་ར་སྤྲོད་བྱུང་འདུག[3] རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་མིག་སྔར་ནད་དུག་འདི་ལ་ཕན་སྐྱེད་མངོན་གསལ་ཐོན་ཐུབ་པའི་གསོ་བཅོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱུང་མེད་པ་དང་སྔོན་འགོག་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་ག་སྐོགས་སུ་བཟུང་སྟེ་ནད་དུག་དང་འཐབ་རྩོད་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་ཡིན།

རང་རེའི་བོད་ལྗུལ་དུ་ནད་འདི་བྱུང་ཚབས་ཆེ་སོས་ནི་སེ་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཡིན་པ་དང་། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འཛུད་བདེ་ཤུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་གཞུང་ཚུགས་དུ་བའི་ངོས་སུ་བཀོད་པ་ལྟར་ན། 2020ལོའི་ཟླ2པའི་ཚེས27ཉིན་བར་དུ་དཀར་མཛེས་ཁུལ་ལ་ཧོག་གསར་སྒྲོ་ཚད་སོག་པའི་ནད་པའི་གྲངས་འབོར་ཁྲོན་རྫོམ78སྙེབས་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལས་བོད་རིགས་ནད་པ73དཀར་མཛེས་ཁུལ་རྟའུ་རྫོང་གི་རྒྱུན་སྡོད་བོད་པ་ཡིན་ཟེར།[4] རྟའུ་རྫོང་ནི་རོང་འབྲོག་གཉིས་ཀའི་ལས་ལ་གཉེར་བའི་ཁམས་ཡུལ་གྱི་བོད་པའི་གྲོང་ཁག་ཅིག་དང་། ཡུལ་དེའི་ཆ་སྙོམས་ཀྱི་ས་བབས་མཐོ་ཚད་རྨི་གྲངས3000ཡན་ཡིན་ལ། དེར་འདུས་སྡོད་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་མི་གྲངས་སྤྱལ་ཆེར་ཁྲི་ལྔ་ཙམ་ཡོད། མིག་སྔའི་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ན། རྟའུ་རྫོང་ནི་ཞིང་ས་འདིའི་ཧོག་གསར་སྒྲོ་ཚད་སོག་པའི་ནད་ཡམས་ཁྲོད་སའི་ཁོ་ལའི་སྙིང་གི་ས་བབས་ཆེས་མཐོ་སོས་དང་། བོད་ཡུལ་དུ་འགོས་རིམས་བྱུང་ཚད་ཆེས་མཐོ་སོས་ཀྱི་ས་གནས། བོད་མའི་ཁྲོད་ནད་སོག་མཁན་གྱི་མི་འབོར་གྲངས་ཀ་ཆེས་མང་སོས་དེ་རེད། དེ་བས་འདིར་རྟའུ་རྫོང་གི་བོད་རིགས་ནད་པ་རྣམས་ལ་ཡམས་ནད་འདི་འགོས་མཚེད་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་དང་། ནད་རྟགས་མངོན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ཅི་ཡོད་མིན། དེ་དག་ལ་ངོས་འཛིན་བརྟག་དཔྱད་ཇི་ལྟར་བྱས་ཡོད་མིན། བོད་ལུགས་གསོ་རིག་གིས་སྔོན་འགོག་དང་གསོ་བཅོས་ཐད་ནུས་པ་ཅི་ཐོན་ཡོད་མིན་སོགས་དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་གྱི་ལམ་ནས་གསོ་རིག་དོན་གཉེར་བ་ཚོའི་སྤྱན་ལམ་དུ་འབུལ་ཞུ་བར་འདོད་པའོ། །

གཉིས་པ། ཧོག་གསར་སྒྲོ་ཚད་ནད་ཡམས་འགོས་མཚེད་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་བརྒྱུད་རིམ།

རྟའུ་རྫོང་གི་ཧོག་གསར་སྒྲོ་ཚད་ཀྱི་ནད་པ་ཐོག་མ་ནི2020ལོའི་ཟླ1པའི་ཚེས24ཉིན། མཚན་འཛམ་ཟེར་བའི་ནད་པ་མོ་གྲངས51ཅན་ཞིག་ལ་ཚ་བ་རྒྱས་པའི་ནད་རྟགས་མངོན་པས། དཀར་མཛེས་ཁུལ་མི་དམངས་སྨན་ཁང་དུ་སྐྱུར་བར་མངགས་ནས་རིམ་པ་གོམ་མའི་ཆེད་ལས་པས་བརྟག་དཔྱད་བྱས་རྗེས་ཉིན་གསུམ་གྱི་རྗེས་ཏེ་ཚེས27ཉིན་དངོས་སུ་ཧོག་གསར་སྒྲོ་ཚད་ཀྱི་ནད་དུག་འགོས་ཡོད་མཁན་ཡིན་པར་ངོས་བཟུང་བ་དང་། གཞན་ཞིག་ནི་མཚན་རྡོ་རྗེ་ཅན་གྱི་ནད་པ་མོ་ན51ཅན་ཞིག2019ལོའི་ཟླ12པའི་ཚེས28ཉིན། ཁྲིན་ཏུའུ་བྱེར་ནས་ཕྱིར་རང་ཡུལ་དུ་ལོག་ཅིང་། ཉིན་བཅུ་ལྷག་གི་

ཐོན་ནས་བཟུང་ཆམ་རིམས་ཀྱིས་མི་བདེ་བའི་རྟགས་མཚོན་པས། 2020ལོའི་ཟླ2པའི་ཚེས1ཉིན་ས་གནས་དེ་གའི་རྫོང་སྨན་ཁང་དུ་བརྟག་དཔྱད་བྱས་རྗེས་སུ་ཕྱི་ཉིན་དངོས་སུ་ཧོག་གསར་སྐྱི་ཚད་ནད་དུག་འགོས་ཡོད་པར་ཐག་བཅད་པ་དེ་ཡིན། རིམ་གྱིས་ནད་པ་དེ་གཉིས་དང་འབྲེལ་འདྲིས་ཡོད་པའི་ནང་མི34ཅན་ཞིག་དང་། ནང་མི26ཅན་སྐོར་ཞིག་ས་གནས་དེ་གའི་ཚོ་འདུས་ཤིག་གི་འདུས་ཚོགས་དང་དགོན་པ་ཞིག་གི་བྱ་འགུལ་ལ་མཉམ་ཞུགས་བྱས་པས་ནད་འདི་ཡན་ཚུན་འགོས་མཆེད་བྱུང་བ་ཡིན་ཟེར་ཞིང་། 2020ལོའི་ཟླ2པའི་ཚེས28བར་དུ་ཁྱོན་སྡོམ་འགོས་མཆེད་བྱུང་བའི་ནད་པའི་གྲངས་འབོར73ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད།[3] ནད་པ་གསར་པ་འཕར་བསྣོན་བྱུང་ཚད་ཀྱི་དུས་རྟོད་ལ་གཞིགས་ན། ཕྱི་ཟླ2པའི་ཚེས5ནས་ཚེས19ཉིན་བར་དུ་ནད་དུག་འཕར་ལྷུང་གི་དུས་སྐབས་ཆེས་ཛ་དྲག་ཆེ་ཤོས་དང་། ཚེས11ཉིན་ནི་ནད་པ་ཆེས་མང་ཤོས་ཏེ་ཁ་གྲངས9ཏུ་སླེབས་ཡོད། ཚེས26ནས་བཟུང་ནད་པའི་འཕར་གྲངས་རྗེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་པའི་རྣམ་པ་བསྟན་ཡོད་མོད། ཚེས28ཉིན་བཟུང་ནད་པའི་ཁ་གྲངས་དེ་སྔར་བྱུང་མཚམས་བཞག་འདུག

མི་ཁྱོན་ཞིང་ཆེན་དཀར་མཛེས་ཁུལ་ཀྲའུ་ཐོང་གི་ཧོག་གསར་སྐྱི་ཚད་ཀྱི་ནད་པའི་གྲངས་འབོར་རི་མོ་ཞིག

གསུམ་པ། ཧོག་གསར་སྐྱི་ཚད་ཕོག་པའི་ནད་པའི་གཞི་རྒྱའི་གནས་བསྡུས།
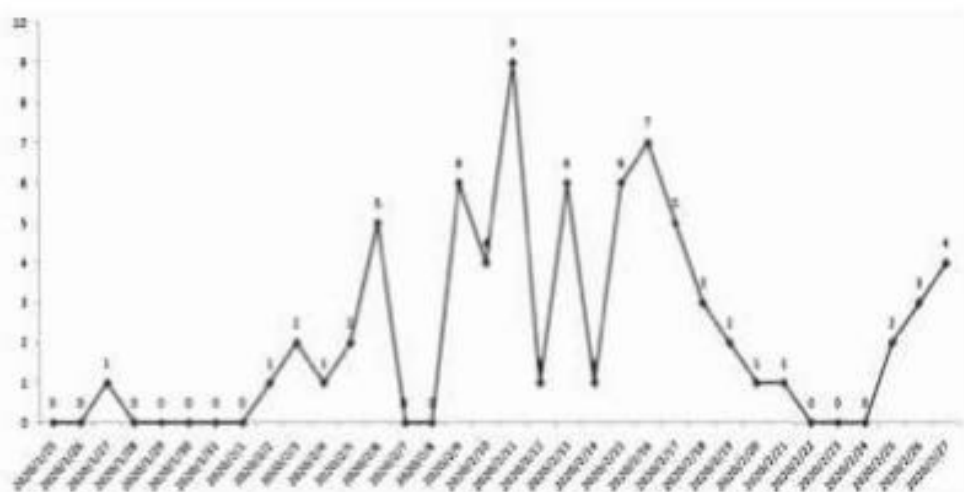
རྗེས་འདིར་ཀྲའུ་ཐོང་དུ་ཁྱོན་སྡོམ་དགས་ཅན་མི་གྲངས8000ཕྲག་ལ་དབྱུགས་ལམ་དང་། སྣ་ཁུང་། ཁྲག་སོགས་ལས་ནད་པའི་ཕུང་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱུ་ཆ་བླངས་ཏེ་ནད་དུག་ཧོག་དབྱིབས་ཅན་འགོས་ཐོག་བྱུང་མིན་བརྟག་དཔྱད་བྱས་ཤིང་། དེ་ལས་ནད་དུག་གི་ཉིང་སྐྱུར་གདགས་གཤིས་ཡིན་ཅིང་ཧོག་གསར་སྐྱི་ཚད་གཏན་འཁེལ་བྱུང་བ་དངོས73ཐོན་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ནད་པ་ཕོ41དང་དེས་ནད་པའི་བརྒྱ་ཆའི56ཟིན། ནད་པ་མོ32དང་དེས་ནད་པའི་བརྒྱ་ཆའི44ཟིན་ཡོད། ལོ་ན་ཆེས་ཆུང་ཤོས་ཀྱི་ནད་པའི་ན་ཚོད3དང་། ཆེས་རྒན་ཤོས་ཀྱི་ནད་པའི་ན་ཚོད84ཡིན། བོད་ལུགས་གསོ་རིག་གི་ན་ཚོད་ལྟར་དབྱེ་ན། བྱིས་པའི་ན་ཚོད་ཀྱི་ནད་པ5དང་། དར་མའི་ན་ཚོད་ཀྱི་ནད་པ62དང་། རྒན་པའི་ན་ཚོད་ཀྱི་ནད་པ6བཅས་ཡིན།

ཀྲའུ་ཐོང་མི་དམངས་སྨན་ཁང་དུ་དངོས་སུ་གསོ་བཅོས

བྱས་པའི་ནད་པ་67ཡི་ནད་ཐོ་རུ་མངོན་པའི་ལྷ་གཉན་ནད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ནི། ནད་པ་4ལ་སྐྱ་གཅོང་དང་། ནད་པ་8ལ་ཁྲག་སྐྱེད་མཐོ་བའི་ནད། ནད་པ་3ལ་སྙིང་དང་ཁྲག་རྩའི་ནད། ནད་པ་4ལ་གཅིན་པ་མངར་འགྱུར་གྱི་ནད། ནད་པ་2ལ་དབུགས་མི་བདེ་བའི་ནད་བཅས་ཡོད་པ་ཡིན།

ལྷ་གཉན་ནད་ཀྱི་གནས་ཚུལ།

ནད་མིང་།	ནད་པའི་གྲངས་ཀ	རྟགས་མེད།	རྟགས་ཅན།	P་གྲངས
སྐྱ་གཅོང་།	4(5.9)	1(2.7)	3(9.6)	0.59
ཁྲག་སྐྱེད་མཐོ་བའི་ནད།	8(11.9)	5(13.8)	3(9.6)	0.59
སྙིང་རྩའི་ནད།	3(4.4)	1(2.7)	2(6.4)	0.6
གཅིན་པ་མངར་འགྱུར་ནད།	4(5.9)	1(2.7)	3(9.6)	0.4
དབུགས་མི་བདེ་བའི་ནད།	2(2.9)	2(5.5)	1(3.2)	0.6
གཞན་དག	4(5.9)	0(0)	4(12.9)	0.02

བཞི་པ། ཏོག་གསར་སྐྲ་ཆད་ཕོག་པའི་ནད་རྟགས་ཞིབ་བརྗོད།

རྣའུ་རྫོང་མི་དམངས་སྨན་ཁང་དུ་དངོས་སུ་གསོ་བཅོས་བྱས་ཤིང་ཏོག་གསར་སྐྲ་ཆད་དུ་ངོས་འཛིན་གཏན་འཁེལ་བྱས་ཡོད་པའི་ནད་པ་67ཡི་ནད་རྟགས་མངོན་ཚུལ་གྱི་བྱུང་ཚོས་ནི། ནད་པ་36ལ་ནད་རྟགས་ཅི་ཡང་མི་མངོན་ཞིང་དེས་བརྒྱ་ཆའི་54ཙམ་ཟིན་ཡོད། ནད་པ་31ལ་ཏོག་གསར་སྐྲ་ཆད་ཀྱི་རྒྱུན་མཐོང་ནད་རྟགས་རྣམས་མངོན་ཞིང་དེས་ཁྱོན་ཡོངས་ཀྱི་བརྒྱ་ཆའི་46ཟིན་ཡོད། ཚ་བརྒྱག་པ་ནི་ནད་རྟགས་ཆེས་མཐོ་རྒྱས་ཡིན་ཏེ། སྨན་ཁང་དུ་ཐོག་མར་ཞུར་སྐབས་ནད་པ་བརྒྱ་ཆའི་10ཙམ་ལ་མ་གཏོགས་ནད་རྟགས་འདི་མངོན་མེད་སོང་། རིམ་གྱིས་ཞག་སྡོད་སྐབས་སུ་བརྒྱ་ཆའི་24ཙམ་ལ་སླེབས་འདུག སློ་ལུ་བ་ནི་ནད་རྟགས་གཙོ་བོ་གཉིས་པ་ཡིན་ཞིང་ནད་པ་13ལ་ནད་རྟགས་མངོན་པས་དེས་བརྒྱ་ཆའི་19ཙམ་ཟིན་ཡོད། ཐང་ཆད་པ་ནི་ནད་རྟགས་མང་རིམ་གསུམ་པ་ཡིན་ཞིང་ནད་པ་5ལ་རྟགས་འདི་མངོན་པས་དེས་བརྒྱ་ཆའི་7ཙམ་ཟིན་ཡོད། ནད་པ་9ལ་མགོ་ན་བའི་རྟགས་མངོན་ཞིང་དེས་བརྒྱ་ཆའི་13ཟིན་ཡོད། ནད་པ་3ལ་ཤ་གཟེར་བའི་རྟགས་མངོན་ཞིང་དེས་བརྒྱ་ཆའི་4ཟིན་ཡོད། ནད་པ་2ལ་དབུགས་འཐེན་རྩུབ་དཀའ་བའི་ནད་རྟགས་མངོན་ཞིང་དེས་བརྒྱ་ཆའི་3ཟིན་ཡོད། གཞན་ཁོང་འཁྲུ་བ་དང་། སྐྱུ་བ་ན་བ། སེམས་འཚབ་པ་སོགས་ནད་པ་རྣམས་ལ་བརྒྱ་ཆའི་1ཙམ་ལས་མངོན་མེད་པས་ཞིབ་ཏུ་གཞུང་གི་རེའུ་མིག་ལ་གཟིགས་པར་འཚལ།

ཏོག་གསར་གློ་ཚད་ནད་པའི་རྟགས་མཚན་ཕྱུང་རེའུ་མིག

ནད་རྟགས	ནད་པའི་གྲངས་ཀ
རྟགས་མེད་གྲངས	36(53.7%)
ཚ་བ་རྒྱག་པ།	7(10.4%)
ཁང་རྩད་པ།	5(7.4%)
སེམས་འཚབ།	1(1.5%)
མགོ་ན་བ།	9(13.4%)
དབུགས་འཕྱིན་རྟབ་དཀའ་བ།	2(2.9%)
ཕྲེ་བ་ན་བ།	1(1.5%)
ཤ་གཟེར།	3(4.4%)
གློ་ལུ་བ།	13(19.4%)
འཁྲུ་བ།	1(1.5%)

ལྔ་པ། ཏོག་གསར་གློ་ཚད་ལ་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་གིས་འགོག་བཅོས་ཇི་ལྟར་བྱས་ཚུལ།

2020ལོའི་ཟླ་1པོའི་ཟླ་མཇུག་ཏུ། དཀར་མཛེས་ས་ཁུལ་ལ་ཏོག་གསར་གློ་ཚད་ནད་པ་ཐོག་མ་བྱུང་རྗེས། ཁུལ་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་སློབ་ཚོགས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཡོད་བོད་སྨན་ཆེད་མཁས་རྣམས་རྩ་འཛུགས་བྱས་ཏེ་ཏོག་གསར་གློ་ཚད་འགོག་བཅོས་ཚན་ཆུང་བཙུགས་ཤིང་། རྒྱུད་དང་ཉམས་ཡིག་ཁག་ཏུ[6] གཉན་རིམས་ནད་ཀྱི་ཕྱི་རྟགས་སུ་མ་སྨིན་པའི་ཚ་བ་ནང་བཞིན་མགོ་ཟང་ཟིང་བཞི་ན་བ། ལུས་པོ་ལྡི་བ། སྐྱིད་པ་སྐྱུར་བ། ཁྲི་ལམ་ཟ་ཟི་མང་བ། གཡལ་མང་བ། གྲང་ཤུམ་བྱེད་པ། ཚ་བ་རྒྱས་པ་སོགས་དང་། སྔོས་སུ་ཡིག་ཚང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ན། ཟིང་ས་འདིར་ཁྱབ་བཞིན་པའི་གསར་ཐོན་ཏོག་དབྱིབས་ནད་དུག་རང་བཞིན་གྱི་གློ་ཚད་ནད་རིམས་འདིའི་ནད་རྟགས་སུ་ཚ་བ་རྒྱས་པ་དང་། སྐྱིད་ལུག་པ། སྐམ་གློ་ལུ་བ། ནད་ཚབས་ལྷི་སྐབས་དབུགས་འཕྱིན་རྟབ་དཀའ་བ། བརྒྱལ་ཞིང་འཐོག་པ། ལ་ལར་འཁྲུ་བ་སོགས་ཀྱི་ནད་རྟགས་འབྱུང་བ་བགོད་པར་གཞིགས་ནས། ཕྱི་ཟླ2པའི་ཚེས6ཉིན། དཀར་མཛེས་ཁུལ་གྱི་བོད་ལུགས་གསོ་བ་རིག་པའི་ཏོག་གསར་གློ་ཚད་འགོག་བཅོས་རྗེས་གཞིའི་ཐོག་མའི་མ་ཕྱི་སྟེ《གྲུང་ལུགས་དང་ཕྱི་ལུགས་གསོ་རིག་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་ཏོག་གསར་གློ་ཚད་སྨྲ་བཅོས་བྱ་བའི་ཁྲིད་བོད་སྨན་གློ་ཚད་རིམས་སེལ་བེད་སྦྱོད་པའི་ཐོས་འགོ》ཞེས་པ་དངོས་སུ་སྤེལ་བ་ཡིན། དེར་འགོག་བཅོས་བྱེད་པར་རྒྱུན་བཀོལ་བོད་སྨན་རིགས་ལྔ་འདེམ་ཐོན་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། འགོག་སྲུང་བྱེད་པའི་ཐད་དུ་ཕྱི་སྨན་ལྷ་བུར་ནག་པོ་དགུ་སྦྱོར་སྤྲེར་འདོགས་རྒྱུ་དང་། ཁོང་སྨན་དུ་གཉན་རིམས་ནད་ཀྱི་རྒྱུན་བཀོལ་སྨན་སྦྱོར་ནག་པོ་དགུ་སྦྱོར། རྣ་ཟི་དམར་པོ། ནོར་བུ་བདུན་ཐང་དམ་འཕྲུལ་ཐང་། གཙོ་བོ་ཉེར་ལྔ། རིན་ཆེན་མང་སྦྱོར་བཅས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཡིན།

2020ལོའི་ཟླ2པའི་4ཉིན་ནས་བཟུང་། ཀའུ་རྫོང་གི་ནད་པའི་འགོས་ཚད་རིམ་བཞིན་ཇེ་མང་དུ་སོང་བར་བརྟེན། ཁུལ་བོད་སྨན་ཁང་གི་ཆེད་མཁས་ཚོགས་ཆུང་དངོས་སུ་ཀའུ་ཡུལ་དངོས་སུ་བཅར་ནས་དེར་འགོག་བཅོས་ཀྱི་ལས་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན། ཆེད་མཁས་པས་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་གྱི་ས་བབས་དང་། ཡུལ་སྲོལ་གོམས་གཤིས། རིག་གནས་རྒྱུན་སྔོང་ས་མི་འདྲ་བའི་གནས་བབ་ལ་དཔྱད་དེ། དཔལ་ལྡན་རྒྱུད་བཞི་དང་ཉམས་ཡིག་ཁག་ལས་བསྟན་པའི་གཉན་རིམས་ནད་ཀྱི་གསོ་ཐབས་བསྟན་པ་ལས། རྫས་ཀྱི་བསྲུང་བ་དང་། དུད་པས་བསྲུང་བ། ཐང་སྦྱོར། ཕྱེ་མ། རིལ་བུ་སོགས་གང་འཚམ་གྱིས་བཏང་བ་ཡིན་ཅིང་། དེར་ཡང་ས་གནས་འགོག་སྲུང་འགོ་ཁྲིད་ཚོགས་ཆུང་གི་བཀོད་སྒྲིག་ལྟར་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་འགོག་བཅོས་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ།

རིམ་པ་དང་པོ་ནི་ཀའུ་རྫོང་ཐོག་གི་མི་དམངས་སྨན

ཁང་དུ་སྦྱོང་བརྩོན་བྱེད་བཞིན་པའི་ཏོག་གསར་སློ་ཚོད་ནད་པ་གཏན་འཁེལ་བ་40ལྷག་ལ་བོད་སྨན་རིམས་སྲུང་གི་སྨན་མཆོག་ནག་པོ་དགུ་སྦྱོར་སྤྲེར་འདོགས་རྒྱུར་སྤྲད་པ་དང་། ལས་ཆེར་དེས་པན་སྐྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་ནད་པ་རྣམས་ཀྱི་ནད་ཚབས་ཡང་བ་ནས་ཞི་བར་མ་སོང་བར་དྲག་སྐྱེད་བྱུང་བར་ཕན་ཐོགས་ཐོན་ཡོད་སྙམ།

རིམ་པ་གཉིས་པ་ནི་ནཀྲ་ཞིང་ཐོག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཟུར་བཀག་མགྲོན་ཁང་བརྒྱུད་ནང་གི་དོགས་ཅན་མི་སྣ་རྣམས་ལ་ཐེངས་གཉིས་སུ་འགོག་བཅོས་ཀྱི་བོད་སྨན་སྤྲད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེངས་དང་པོར་སྤྱི་རྫོམ་པས་བོད་སྨན་ཐུམ་1851ལྷག་སྤྲད་པ་དང་དེས་མི་སྣ་527ལ་འགོག་བཅོས་བྱས་པ་ཡིན། ཐེངས་གཉིས་པར་སྤྱི་རྫོམ་བོད་སྨན་ཐུམ་1564ལྷག་སྤྲད་པ་དང་དེས་མི་སྣ་247ལྷག་ལ་ཡང་བསྐྱར་དུ་འགོག་བཅོས་བྱས་ཡོད། དེར་ཡང་འགོག་སྲུང་དང་ནད་དུག་མི་ཕྱིར་བའི་ཆེད་དུ་མི་རེར་རིམས་སྲུང་ནག་པོ་དགུ་སྦྱོར་སྤྲེར་འདོགས་རྒྱུ་གཅིག་དང་། ནད་ཁང་རེར་བདུག་སྤོས་ཐུམ་གཅིག་སྤྲད་པ་དང་། ཁོང་དུ་ནག་པོ་དགུ་སྦྱོར་ཉིན་རེར་ཐེངས་གཅིག་དང་ཐེངས་རེར་རིལ་བུ་ལྔ་དང་། རིན་ཆེན་མང་སྦྱོར་ཉིན་རེར་ཐེངས་གཅིག་དང་ཐེངས་རེར་རིལ་བུ་གཅིག་འཇུང་རྒྱུ་བཏང་བ་ཡིན། ད་ཆོད་མི་འདུ་བར་གཞིགས་ནས་ལོ་ན16ཡན་གྱི་མི་སྣ480ལ་ཁོང་སྨན་དུ་ཞོགས་པར་ནག་པོ་དགུ་སྦྱོར་དང་། ཉིན་གུང་མང་སྦྱོར་དང་། དགུང་མོ་བདུག་སྤོས་བདུགས་རྒྱུ་བཅས་སྤྲད་པ་ཡིན། མཇུག་ཏུ་ཞིང་ཐོག་གི་མགྲོན་ཁང་དུ་ཟུར་བཀག་བྱས་ཡོད་པའི་དོགས་ཅན527ལྷག་ལས་མི་སྣ5ཙམ་མ་གཏོགས་བྱིས་སུ་ནད་དུག་ཉེང་སྐྱར་གདགས་གཞིས་ཡིན་པར་བརྟག་དཔྱད་ཐེབས་མེད་པས། ལས་ཆེར་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་གི་ནུས་པ་ཐོན་པ་ཡིན་པར་སེམས།

རིམ་པ་གསུམ་པ་ནི་ནཀྲ་ཞིང་གི་ཤར་ལྷ་དང་གྲོང་རྡལ་གཅིག་བཅས་ཀྱི་རང་ཁྱིམ་དུ་ཟུར་བཀག་བྱས་ཡོད་པའི་དོགས་ཅན་མི་སྣ་རྣམས་ལ་ཐེངས་གཉིས་སུ་འགོག་བཅོས་ཀྱི་བོད་སྨན་སྤྲད་པ་ཡིན་ཏེ། དོགས་ཅན་ཁྱིམ་ཚང་1280ལྷག་གི་མི་སྣ5720ལ་སྨན་ཐུམ8927ལྷག་སྤྲད་པ་དང་། དགོན་པ་དྲུག་གི་གྲྭ་བཙུན་ཇོ་མོ982ལྷག་ལ་སྨན་ཐུམ3437ལྷག་སྤྲད་པ་དང་། ཀུན་གསོ་ཁང་གི་མི་སྣ100ལྷག་ལ་སྨན་ཐུམ1978སྤྲད་པ་ཡིན། དེ་ལ་སྨན་བཅོས་ཀྱི་མངགས་བྱ་ནི། འགོག་སྲུང་དང་གསོ་བཅོས་ཆེད་དུ། ནག་པོ་དགུ་སྦྱོར་སྤྲེར་འདོགས་རྒྱུ་དང་། བདུག་སྤོས་བྱེམ་སྤྲད་པ་དང་། ཁོང་སྨན་དུ་ན་ཚོད་དར་མའི་རིགས་ལ་ནག་པོ་དགུ་སྦྱོར་དང་། སོ་རྒྱན་མ། ནོར་བུ་བདུན་ཐང་དམ་འཇུལ་ཐང་དང་། རྣམ་རྒྱལ་ཐང་ནག་བཅས་བཏང་བ་ཡིན། བཅོས་ཐུན་གཉིས་སུ་བགོས་པ་ལས་ཐེངས་དང་པོར་ཉིན་དྲུག་དང་དེ་ནས་ཐེངས་གཉིས་པར་ཡང་བསྐྱར་ཉིན་དྲུག་ཏུ་བརྟེན་དགོས་པར་མངགས། དེ་མིན་ཞིང་མི་དམངས་ཞིབ་དཔྱོད་ཁང་གི་ལྷ་སྲུང་ལས་མི་དང་བརྩོན་འཇུག་ཞེས་ཅན་མི་སྣ100ལྷག་ལ་རིན་ཆེན་མང་སྦྱོར་ཐུམ100དང་། ཁོར་ཡུག་གཙང་སྦྲ་བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་སྨན་ཐུམ124དང་། རིག་སློབ་ཆུས་ཀྱི་རང་འདུན་པར་སྨན་ཐུམ230དང་། ཞིང་མི་དམངས་སྨན་ཁང་གི་སྨན་པ་དང་ལས་བཟོ་བ་རྣམས་ལ་སྨན་ཐུམ336དང་། ཤེལ་རྒྱ་གྲོང་རྡལ་གྱི་ལས་བྱེད་མི་སྣར་སྨན་ཐུམ20བཅས་ཁྱོན་བསྡོམས་སྨན་ཐུམ2078ལྷག་སྤྲད་པ་ཡིན།

རིམ་པ་བཞི་པ་ནི་ཏོག་གསར་སློ་ཚད་ལ་ཐུབ་ལུགས་གསོ་རིག་གིས་གསོ་བཅོས་བྱས་ནས་དྲག་སྐྱེད་ཐོན་ཞིང་སྨན་ཁང་ནས་ཕྱིར་བུད་རྗེས། བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རང་རྐྱང་གི་ངོས་ནས་ནད་ཅན65ལ་ཁམས་གསོའི་རྒྱལ་དུ་གསོ་བཅོས་བྱས་པ་དང་། དེར་ཡང་ནད་པའི་རྟགས་ལ་གཞིགས་ནས་ཁོང་

སྨན་དུ་གཙོ་བོ་ཉེར་ལྔ་དང་། ཀ་བཟི་དམར་པོ། རིན་ཆེན་མང་སྦྱོར་བཅས་བཏང་བ་ཡིན། ད་སྔའི་བར་དུ་ཁམས་གསོ་བྱས་པའི་ནད་པ་དེ་དག་གི་ཁྲོད་དུ་ནད་སོག་བརྒྱབ་ནས་ནད་དུག་ཡང་བསྐྱར་ལྡང་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པར་མ་ཟད། ཐུབ་ལུགས་ཀྱིས་གསོ་བཅོས་བྱས་ནས་ཐོན་པའི་ཕན་སྟོན་ཏེ། སྙིང་ཁམས་མི་བདེ་བ་དང་། དང་ག་མེད་པ། ཁོང་འཁྲུ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་སོག་མངོན་པའི་རྟགས་རྣམས་ལ་ཕན་ཐུབ་མངོན་གསལ་དོད་པོར་ཐོན་པ་ཡིན།

དྲུག་པ། མཇུག་བསྡུ་བ།

དེ་ལྟར་འདིར་སེ་ཁྲིན་ཞིང་ཆེན་ཁམས་ཀའུ་རྫོང་དུ་བྱུང་བའི་ཧྲོག་གསར་སློ་ཚད་ནད་ལ་ནད་ཐོག་ཕྱད་རྩིས་ལས་བརྟན་པའི་ནད་པའི་གྲངས་འབོར་དང་། ཕོ་མའི་བྱུང་ཚད་ཀྱི་རྗེ་བག ནད་རྟགས་མངོན་ཚུལ། ན་ཚོད་ཀྱི་ཁྱད་པར། ལྷ་གཞན་གྱི་ནད་གང་ཡོད་མིན་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཟུར་བཀག་པ་དང་། དོགས་ཅན་རིགས། རྗེས་གཅོད་དགོས་པའི་ནད་པའི་རིགས་ལ་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་གིས་ནད་ཐོག་དངོས་སུ་འགོག་སྲུང་དང་སྨན་བཅོས་ཇི་ལྟར་བགྱིས་ཡོད་པ་ཞིབ་འཇུག་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་བཟུང་ནས་ཚེ་རིག་འཛིན་པའི་རིགས་གཅིག་སྐལ་མཉམ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་ལམ་དུ་བསྟར་བ་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་བའི་འགོག་བཅོས་ཀྱི་ཆ་ནས་གཞུང་དང་ཉམས་ཡིག་གི་མན་ངག་གནད་དུ་ཐེག་པ་གཞིར་བཟུང་ནས་ལག་ལེན་དུ་བྱས་པ་ཡིན།

མདོར་ན། ཀའུ་རྫོང་དུ་བྱུང་བའི་ཧྲོག་གསར་སློ་ཚད་འགོས་རིམས་ཐད་དུ། བོད་ལུགས་གསོ་རིག་གིས་འགོག་བཅོས་ཀྱི་ནུས་པ་གལ་ཆེན་ཐོན་ཡོད་སྟབས་ཏེ། གཅིག་ནི་རྫོང་ཤར་སོགས་སུ་ཟུར་བཀག་བྱས་ཡོད་པའི་མི་ཁྲི་གཅིག་ལྷག་ལ་རིམས་འགོག་བོད་སྨན་སྦྱད་པ་བརྒྱུད་དེའི་ཁྲོད་དུ་ནད་དུག་འགོས་མཐའ་གྱི་ཁ་གྲངས་ཞུང་ཚམ་ལས་མ་ཐོན་པ་དང་། གཉིས་ནི་ཟུར་བཀག་བྱས་ཡོད་པའི་མི་སྣའི་ཁྲོད་ཀྱི་རྟགས་མེད་ཉེན་སྲུང་གདགས་གཞིས་ཅན་20ལ་དེ་སྔར་འགོག་བཅོས་སྐབས་སུ་བོད་སྨན་དངོས་སུ་བསྟེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ནད་ངོ་རྗེ་ཕྱིར་སོང་མེད་པ་ཡིན། གསུམ་ནི་ཧྲོག་གསར་སློ་ཚད་ཀྱི་ནད་པ་65ལ་ཐུབ་ལུགས་གསོ་རིག་གིས་གསོ་བཅོས་བྱས་ཏེ་སྨན་ཁང་ནས་ཕྱིར་ཐོན་རྗེས་བོད་སྨན་རྒྱུད་བའི་ངོས་ནས་གསོ་བཅོས་བྱས་པས་ནད་མཇུག་གི་རྟགས་རྣམས་ལ་ཕན་སྨྱེད་ཐོན་པ་མ་ཟད། ནད་དུག་བསྐྱར་སོག་བརྒྱབ་པ་གཅིག་ཀྱང་བྱུང་མེད་པ་ཡིན། བཞི་ནི་ཧྲོག་གསར་སློ་ཚད་དུ་གཏན་འཁེལ་བྱུང་བའི་ནད་པ་73ཡིས་གསོ་བཅོས་ཁོ་རིམ་ཁྲོད་དུ་དངོས་སུ་ནག་པོ་དགུ་སྦྱོར་སྐྱེར་བཏགས་ནས་འགོག་སྲུང་བྱས་ཡོད་པ་བཅས་ཡིན། དེ་བས་ཀའུ་རྫོང་གི་འགོག་བཅོས་གནས་ཚུལ་དངོས་ལྟར་ན། ང་ཚོའི་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་གིས་ཀྱང་རིམས་ནད་འགོག་སྲུང་དང་སྨན་བཅོས་ཐད་ནུས་པ་ཐོན་ངེས་པ་ཇེ་ཚོམ་མི་དགོས་པས་མ་འོངས་པར་གོམ་གང་མདུན་སྤོས་ཀྱིས་ཞིབ་འཇུག་གཏིང་ཟབ་བྱས་ཏེ་རང་ལ་ཡོད་པའི་རིན་ཐང་བསྟོག་འདོན་དགོས་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེའོ། །

དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ།

① ཀྲུང་གོའི་རྒྱལ་ཁབ་འཕྲོད་བདེ་ཞུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་། http://www.nhc.gov.cn/xcs/yqfkdt/202004/1c3077a1a07c430b99d7e1830233ae56.shtml.

② ལྷང་ཧོ་ཕུ་གཙུག་ལག་སློབ་ཆེན་གྱི་ཧྲོག་གསར་སློ་ཚད་དྲ་མཐོང་། https://coronavirus.jhu.edu/map.html.

③རྒྱལ་སྤྱིའི་ནད་དུག་རིགས་དབྱེ་སྟན་ཚོགས་ཀྱི་ཧོག་དབྱིབས་ནད་དུག་ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་པ། The species Severe acute respiratory syndrome – related coronavirus: classifying 2019 – nCoV and naming it SARS – CoV – 2, Nature Microbiology volume5, pages536 - 544(2020).

④དཀར་མཛེས་ཁུལ་འཛིན་པའི་གསོ་ཡོན་ལྷན་ཁང་། http://wjw.gzz.gov.cn/preview/article/6816.jhtml

⑤ཡུམ་ལེ་སོགས། Clinical features of imported cases of coronavirus disease 2019 in Tibetan patients in the Plateau area. https://doi.org/10.1101/2020.03.09.20033126 doi: medRxiv preprint.

⑥རྒྱལ་ཁྲིམས་སོགས། གཉན་རིམས་གསོ་བ། [M] རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། 2011ལོའི་ཟླ12པའི་པར་ཐེངས་གསུམ་པ། ཤོག་གྲངས10ནས19

རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ། ཉིང་འཛིན་བཀྲ་ཤིས

Analysis the clinical features and experiences of Tibetan medicine in the prevention and treatment of coronavirus disease 2019 in Daofu County

Renzhen Jiangcuo Jiangji cun Rinchen Gyal Rinchen Dhondrup

Abstract: Objective To explore the clinical characteristics, preventive and therapeutic effects of Tibetan medicine for fighting against Coronavirus disease 2019 epidemic in Daofu County, Ganzi Prefecture, Sichuan Province. Methods Retrieving relevant literature and consulting experts to collect first – hand data and conduct statistical analysis. Results A total of 73 confirmed patients were found, the male and female ratios were 54% and 46%, respectively. According to the age of Tibetan medicine, the middle – aged group had a higher prevalence rate. Complications included hypertension, diabetes and chronic bronchitis. For the prevention and treatment of Tibetan medicine, Lang Bo Gejue, Tibetan medicinal incense are mainly used. For oral medicine, Chi Tang, Lang Bo Gejue, Luo Junma, Zaowo Nang, Renqing Mangjue, etc. are mainly used. Among them, 60 confirmed patients and asymptomatic patients were treated with Tibetan medicine, and 65 discharged patients underwent comprehensive treatment of Tibetan medicine at the rehabilitation stage. Conclusion the use of Tibetan medicine in the isolation stage may effectively reduce the number of infected people. Some confirmed patients and asymptomatic infected persons may slow the development of mild to severe stage because of the use of Tibetan medicine, and Tibetan medicine played key role in reducing the side effects of Western medicine.

Keywords: Daofu, coronavirus disease 2019, Tibetan medicine